

MINISTER GOSPODARKI

Warszawa, 24. 01. 2006r.

DBE-XII-JZ-070-1/06

L.dz.

Pan Bogdan Borusewicz
Marszałek Senatu
Rzeczypospolitej Polskiej

30. 01. 06

592

dotyczy: oświadczenia Pani Senator Mirosławy Nykiel w sprawie likwidacji wydobycia ze złoża
bylej kopalni węgla kamiennego „Czechott”, złożonego podczas 3 posiedzenia Senatu RP
w dniu 22 grudnia 2005r.

(znak pisma: BPS/DSK-043-43/05)

Szanowny Panie Marszałku

Z początkiem lat dziewięćdziesiątych górnictwo węgla kamiennego, podobnie jak cała gospodarka polska, weszło w okres głębokich przemian, których fundamentami stała się gospodarka rynkowa, konkurencyjność i równouprawnienie wszystkich podmiotów gospodarczych. Przemiany te, w przypadku sektora górniczego, realizowane były w ramach programów restrukturyzacyjnych. Programy realizowane przez kolejne rządy doprowadziły do znacznego zredukowania nierentownych zdolności produkcyjnych oraz radykalnego zmniejszenia stanu zatrudnienia.

Zmiany w sektorze odbywały się przy znacznym udziale środków publicznych. Według kontroli przebiegu restrukturyzacji finansowej i organizacyjnej górnictwa węgla kamiennego w latach 1990 - 2001 prowadzonej przez Najwyższą Izbę Kontroli w 2002r. wsparcie finansowe górnictwa w badanym okresie wyniosło ok. 34 mld zł (w cenach 2001r.)

Mimo tak olbrzymich środków oraz niezaprzeczalnego postępu procesu restrukturyzacji nie zostały osiągnięte niektóre podstawowe cele tych programów. Szczególnie dotyczyło to utrzymującego się wysokiego stanu zobowiązań (ok. 23 mld zł na koniec 2002r.), braku płynności finansowej oraz nadmiernego potencjału produkcyjnego.

Pod koniec 2003r. przyjęto rozwiązania prawne, które umożliwiły:

- umorzenie zobowiązań publicznoprawnych przedsiębiorstw sektora górnictwa węgla kamiennego w wysokości 18,1 mld zł.
- odroczenie spłaty zobowiązań publicznoprawnych w wysokości 2,7 mld zł,
- zmianę organizacyjną sektora - upraszczając zdecydowanie jego strukturę.

Wdrożenie tych rozwiązań oraz dobra koniunktura spowodowały, że górnictwo węgla kamiennego uzyskuje kolejny rok z rzędu dodatnie wyniki finansowe.

Dodatnie wyniki finansowe górnictwa przyczyniły się do poprawy stabilności funkcjonowania poszczególnych przedsiębiorstw górniczych, wyrażającej się poprawą ich płynności finansowej w stopniu umożliwiającym pełne regulowanie bieżących płatności publicznoprawnych.

Niestety według posiadanych danych, od początku 2005r. obserwowany jest spadek zapotrzebowania na węgiel energetyczny w krajach Europy Północnej i Zachodniej, co wpływa na poziom cen. W końcu 2005r. ceny na tym rynku uległy dalszemu spadkowi. Zasadniczy wpływ miała nadpodaż węgla oferowanego w basenie Atlantyku oraz jednoczesny spadek zainteresowania ze strony większości elektrowni, posiadających znaczne zapasy.

W pierwszym tygodniu października 2005r. notowania wskaźnika TFS API#2 (current)¹ wyniosły 54,78 USD/t, a w pierwszym tygodniu listopada obniżyły się do 51,83 USD/t (spadek o ok. 3 USD/t). W październiku 2005r. notowania wskaźnika TFS API#2 ukształtowały się na poziomie 54,43 USD/t CIF ARA. W porównaniu do grudnia 2004r. (76,62 USD/t) wskaźnik ten obniżył się o 22,19 USD/t.

Ceny węgla z Republiki Południowej Afryki również ulegały dalszemu spadkowi. Na początku października 2005r. kształtowały się one na poziomie 43 – 44 USD/t, natomiast już w połowie miesiąca uległy obniżeniu do 41 USD/t, osiągając w drugim tygodniu listopada poziom 39 USD/t FOB Richards Bay (na bazie 6000 kcal/kg netto).

Na poziom cen a co za tym idzie i przychodów ze sprzedaży węgla ma wpływ również poziom cen frachtów. Dla przykładu stawki przewozowe dla ładunków typu cape na trasie z Richards Bay (RPA) do ARA (Amsterdam-Rotterdam-Antwerpia), na początku października 2005r. kształtowały się na poziomie 15 USD/t. Takie same stawki obowiązywały na początku listopada 2005r. Obniżeniu uległy natomiast stawki na trasie Puerto Bolívar (Columbia) – ARA – o ile na początku października ich poziom wynosił 17 USD/t, to do pierwszego tygodnia listopada zmniejszyły się do wysokości 15,50 USD/t. Stawki na trasie porty Queensland (Australia) – ARA w tym samym okresie wzrosły z 18,75 USD/t do 19,25 USD/t.

Ceny węgla rosyjskiego od kilku tygodni utrzymują się na niezmiennym poziomie 47 – 49 USD/t FOB porty bałtyckie (na bazie 6000 kcal/kg netto). Wspomniany już spadek zapotrzebowania na rynkach Europy Zachodniej oraz konkurencyjny poziom cen węgla z RPA powodują, że oferty rosyjskie nie spotykają się z zainteresowaniem odbiorców.

Odnosnie rynku węgla koksowego, według danych Międzynarodowego Instytutu Żelaza i Stali (IISI), w okresie od stycznia do września 2005r. produkcja stali surowej w 61 krajach zrzeszonych wyniosła 819 mln ton. W porównaniu z analogicznym okresem 2004r. oznacza to wzrost o prawie 50 mln ton. W samych tylko Chinach produkcja wyniosła w tym okresie 255 mln ton (wzrost o ponad 27%). Wzrost produkcji stali surowej w krajach zrzeszonych w IISI tylko w niewielkim stopniu odnosi się do krajów europejskich. Według danych z września 2005r., w większości krajów – producentów stali w Europie nastąpił spadek produkcji.

Tendencja spadku zapotrzebowania i spadku cen w dalszym ciągu się utrzymuje. W oparciu o powyższe informacje należy przypuszczać, iż spadek cen na rynku europejskim będzie miał wpływ na rynek polski i może oznaczać początek fazy dekonjunkury na węgiel zarówno energetyczny, jak i koksowniczy.

Mimo licznie pojawiających się zapowiedzi radykalnego zwiększenia zapotrzebowania na węgiel w krajach Unii Europejskiej, Ministerstwo Gospodarki nie dysponuje żadnym oficjalnym dokumentem potwierdzającym ten wzrost i w oparciu o który można by było planować wzrost zapotrzebowania na polski węgiel. Z rozmów i wypowiedzi przedstawicieli Komisji Europejskiej wnioskować można, iż dokument zawierający politykę energetyczną Unii Europejskiej na następne lata, może powstać pod koniec br. roku. Dopiero w oparciu o taki dokument, w którym powinna być określona również rola polskiego węgla w bilansie energetycznym Unii Europejskiej, będzie można prognozować wzrost zapotrzebowania na węgiel z polskich kopalń. Należy jednak pamiętać, iż Unia Europejska jako priorytet stawia ochronę środowiska i ograniczenie emisji gazów cieplarnianych. Dlatego też nie można się spodziewać zbyt wielkiego wzrostu wykorzystania węgla w najbliższych latach. Prawdopodobnie Unia Europejska problem dywersyfikacji źródeł energii oraz zwiększenia zapotrzebowania na energię elektryczną będzie rozwiązywać przez zwiększenie wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych oraz poszukiwania technologii tzw. czystego spalania węgla. Jeśli jednak wzrost wykorzystania węgla związany z nowymi technologiami jego spalania wystąpi to będzie on dotyczył węgla o bardzo wysokiej jakości.

Niestety ewentualny wzrost może nie mieć wpływu na zwiększenie zapotrzebowania na polski węgiel i z dużym prawdopodobieństwem można stwierdzić, iż nie będzie dotyczył węgla zalegającego w złożach położonych na

¹ TFS API #2 - cena na bazie CIF porty ARA (Amsterdam-Rotterdam-Antwerpia), dla węgla o kaloryczności 6000 kcal/kg netto, jest średnią arytmetyczną notowań publikowanych w Argus Coal Daily International oraz wskaźnika McCloskey's Coal Price Index.

granicy województw Śląskiego i Małopolskiego (złoża kopalni byłej Nadwiślańskiej Spółki Węglowej S.A., w tym również KWK „Czczott”). Znajdujący się tam węgiel jest niskiej jakości i o dużej zawartości siarki.

Przedstawiając powyższe uwarunkowania pragnę zaznaczyć, że Minister Gospodarki nadzoruje realizację programów rządowych realizowanych w sektorze górnictwa węgla kamiennego. W związku z realizacją tych programów Minister Gospodarki nie podejmuje jednak decyzji o łączeniu kopalni lub likwidacji ich części. Decyzje w tym zakresie podejmują zarządy spółek węglowych w oparciu o wnikliwą i wielokryterialną analizę sytuacji poszczególnych zakładów górniczych. W przypadku likwidacji KWK „Piast” Ruch II decyzję podjął Zarząd Nadwiślańskiej Spółki Węglowej S.A. i podtrzymał ją Zarząd Kompanii Węglowej S.A.

Obecne działania Kompanii Węglowej S.A. w odniesieniu do KWK „Piast” Ruch II są związane z realizacją jej strategicznych założeń. Poprawa sytuacji finansowej oraz zmiana sytuacji na rynku węgla pozwoliła na spowolnienie realizacji niektórych zadań, w tym restrukturyzacji zdolności produkcyjnych.

Kompania Węglowa S.A. przyjęła integrację zakładów górniczych jako zasadniczy sposób restrukturyzacji. Wykorzystuje dotychczasowe doświadczenie w zakresie łączenia kopalni dla stopniowej likwidacji kopalni o kończącej się zasobach, co daje możliwość wybrania części ich zasobów - zalegających w filarach ochronnych zakładu górniczego oraz partiach przygranicznych. Zintegrowane kopalnie w mniejszym stopniu odczuwają niekorzystne skutki wahań sprzedaży poprzez możliwość dostosowania produkcji do potrzeb rynku i posiadają większą możliwość optymalizacji zatrudnienia poprzez przegrupowanie załóg, ograniczenie zatrudnienia na powierzchni i konsolidacji służb utrzymania ruchu.

W wyniku minimalizacji zakresu niezbędnych inwestycji poprzez optymalne wykorzystanie majątku produkcyjnego, wygaszanie wydobywania w parcelach nie gwarantujących jego opłacalności, sukcesywnej likwidacji nadwyżek zdolności produkcyjnych oraz upraszczaniu modelu zakładu górniczego i racjonalizacji zatrudnienia powinno nastąpić dostosowanie poziomu produkcji do wymogów rynku, przy równoczesnym uzyskaniu korzystnego wyniku ekonomicznego. Działania te pozwalają na ograniczenie kosztów działalności spółek i przygotowanie się do wystąpienia dekonjunkury na węgiel.

Według informacji uzyskanych z Kompanii Węglowej S.A historia poszukiwań i rozpoznania złoża w rejonie, w którym utworzono obszar górniczy „Wola” dla kopalni „Czczott” wiąże się z rozwojem sąsiednich kopalni, a mianowicie: „Ziemowit”, „Piast” i „Brzeszcze”. Pierwsze prace dotyczące budowy kopalni „Czczott” zostały podjęte w 1975 roku. Rozpoczęcie realizacji inwestycji budowy kopalni nastąpiło w 1977 roku, a oddanie do eksploatacji w lipcu 1985 roku.

Kopalnia „Czczott” prowadziła wydobywanie węgla kamiennego ze złoża „Czczott” leżącego w obrębie obszaru górniczego „Wola” oraz złoża „Czczott – Pole Zachód” położonego w obrębie obszaru górniczego „Międzyrzecze”. Na prowadzenie eksploatacji węgla kamiennego z wyżej wymienionych złóż kopalnia posiadała stosowne koncesje Nr 164/94 z 20 sierpnia 1994 r. i Nr 3/95 z 6 lutego 1995 r. Koncesja Nr 3/95 z 6 lutego 1995 r. ze względu na zakończenie eksploatacji i upływ terminu ważności, decyzją Ministra Środowiska z dnia 6.10.2005 r. została wygaszona.

W okresie udostępniania i eksploatacji od roku 1985 do sierpnia 2005 roku złoże zostało wystarczająco dobrze rozpoznane robotami górniczymi. Ilość, rozmieszczenie prowadzonych robót badawczych, robót udostępniających i eksploatacyjnych pozwoliły rozpoznać złoże w stopniu umożliwiającym wybranie wszystkich zasobów węgla, uznanych za przemysłowe.

W związku z kończącymi się zasobami uznanymi jako przemysłowe w latach 1996 ÷ 2000 Nadwiślańska Spółka Węglowa S.A. zleciła szereg prac studialnych mających za zadanie wszechstronne przeanalizowanie perspektywy poszerzenia bazy zasobowej kopalni o zasoby zalegające w złożach z nią sąsiadującymi. Niestety opracowania te nie wykazały takiej możliwości.

Brak możliwości poszerzenia bazy zasobowej kopalni i coraz trudniejsze warunki do prowadzenia efektywnej eksploatacji w złożu stały się podstawą podjęcia w roku 2000 przez Zarząd Nadwiślańskiej Spółki Węglowej S.A. działań restrukturyzacyjnych w stosunku do kopalni. Pierwszym działaniem w tym kierunku było podjęcie przez Zarząd

Nadwiślańskiej Spółki Węglowej S.A w dniu 01.07.2000 r. uchwały, w sprawie włączenia KWK „Czeczott” w struktury organizacyjne KWK „Piast”. Od tego dnia KWK „Czeczott” stanowi Ruch II KWK „Piast”.

Jednocześnie w związku z wyeksploatowaniem zasobów przemysłowych w południowej części byłej KWK „Czeczott” Zarząd Nadwiślańskiej Spółki Węglowej S.A. podjął decyzję o likwidacji tej części kopalni. Proces ten przebiegał w oparciu o zaakceptowany przez Zarząd NSW S.A. „Program likwidacji części południowej Ruchu II KWK „Piast”

Od lutego 2003 r. KWK „Piast” a wraz z nią Ruch II tej kopalni stanowiący kiedyś kopalnię „Czeczott” znalazła się w strukturach organizacyjnych Kompanii Węglowej S.A.. Kompania Węglowa S.A. w obliczu trwającego od kilku lat procesu restrukturyzacji wydobywania ze złoża byłej kopalni „Czeczott” ze względu na kończąca się eksploatację zasobów przemysłowych, podjęła w 2004 roku decyzję o zakończeniu wydobywania i rozpoczęciu całkowitej likwidacji Ruchu II KWK „Piast”.

W czerwcu 2005r. kopalnia „Piast” wykonała dodatkowo opracowanie pt. „Analiza techniczno – ekonomiczna możliwości prowadzenia dalszej eksploatacji węgla w KWK „Piast” Ruch II w latach 2006 – 2011” z którego to jednoznacznie wynika, że przy obecnych uwarunkowaniach techniczno-ekonomicznych nie ma możliwości efektywnego kontynuowania eksploatacji węgla kamiennego na Ruchu II kopalni „Piast”.

Nadmienić należy, że w okresie od 1985 do 2005 roku działalność górnicza w złożu węgla kamiennego „Czeczott” podlegała wielokrotnie kontroli państwowego nadzoru górniczego, szczególnie pod względem prowadzenia prawidłowej gospodarki zasobami. Sposób dokumentowania złoża był aktualizowany zgodnie z obowiązującymi przepisami w zakresie dokumentowania złóż kopalni w stosownych dokumentacjach geologicznych i projektach zagospodarowania złoża. Dokumentacje te zawsze były zatwierdzone bądź przyjęte bez zastrzeżeń przez organ koncesyjny. Kontrolujące urzędy nie wnosily zastrzeżeń do sposobu dokumentowania i gospodarowania zasobami węgla w złożu „Czeczott”.

Wobec powyższych uwarunkowań oraz wobec wyeksploatowania ze złoża zasobów przemysłowych gwarantujących prowadzenie efektywnej eksploatacji z dniem 31 lipca 2005 r. wydobywanie węgla ze złoża byłej kopalni „Czeczott” zostało zakończone. Pozostałe w złożu zasoby węgla kamiennego stosownie do zasad dokumentowania złóż kopalni i obowiązujących przepisów wynikających z Ustawy prawo geologiczne i górniczne zostały rozliczone w dodatku nr 1 do dokumentacji geologicznej złoża węgla kamiennego „Czeczott”. Wspomniany wyżej dodatek do dokumentacji geologicznej dnia 6.12.2005 r. został przez Ministra Środowiska przyjęty bez zastrzeżeń.

W świetle przedłożonych argumentów i dowodów trudno zgodzić się ze stwierdzeniami Pani Senator o podjęciu błędnych decyzji noszących znamiona niegospodarności i nieodpowiedzialności w przypadku likwidacji Ruchu II KWK „Piast” (była kopalnia „Czeczott”). Główną i jedyną, przyczyną leżącą u podstaw rozpoczętych przed laty działań restrukturyzacyjnych w stosunku do byłej kopalni „Czeczott” były bardzo trudne warunki złożowe, ograniczające i wręcz uniemożliwiające prowadzenie efektywnej eksploatacji węgla kamiennego ze złoża.

Obecnie dalsze próby eksploatacji węgla w KWK „Czeczott” wiązałyby się z olbrzymimi nakładami finansowymi Kompanii Węglowej S.A.. Z uwagi na ograniczoną wielkość środków finansowych Kompania Węglowa S.A. prowadzi inwestycje w kopalniach posiadających dobrze rozpoznane zasoby węgla o wysokiej jakości.

Od lipca 2000r. tj. od momentu włączenia KWK „Czeczott” w struktury KWK „Piast”, w miarę ograniczenia frontu wydobywczego, prowadzony był proces alokacji pracowników z Ruchu II na Ruch I, tak aby nikt nie stracił pracy. W KWK „Piast” opracowany został „Program Socjalny KWK „PIAST” Ruch II na lata 2005–2006”, który uzyskał pozytywną opinię Wójta Gminy Miedzna i Wójta Gminy Bojszowy jak również związków zawodowych działających na terenie zakładu, a tym samym uzyskał akceptację społeczną. Zgodnie z założeniami wygaszenie wydobywania w Ruchu II KWK „Piast” (była kopalnia Czeczott) nie kończy funkcjonowania tego zakładu. W oparciu o istniejące wyrobiska i szyby zostanie utworzony zbiornik retencyjno- dozujący dla zasolonych wód dołowych z kopalni „Piast” i „Ziemowit”. Istniejący zakład wzbogacania węgla będzie w dalszym ciągu produkował mieszanki energetyczne na bazie dostarczonego z kopalni Piast i Ziemowit węgla. W halach warsztatowych kopalni funkcjonuje Zakład Remontowo – Produkcyjny, który modernizuje i remontuje obudowy zmechanizowane oraz inne maszyny i urządzenia górnicze dla kopalni Kompanii Węglowej S.A. W budynkach administracyjnych kopalni znalazły swe siedziby różne firmy związane z obsługą kopalni. Działania Kompanii Węglowej S.A. mają na celu utrzymanie możliwie największej ilości miejsc pracy na bazie istniejącego majątku dawnej kopalni „Czeczott”.

Jednocześnie Kompania Węglowa S.A. podkreśla, że przedstawiciele samorządu terytorialnego byli informowani od wielu lat o działaniach zmierzających do likwidacji kopalni „Czczott”. Mieli również możliwość zapoznania się na bieżąco z dokonanymi przekształceniami strukturalnymi na Ruchu II kopalni „Piast”. Trzymywali również wszelkie dokumenty i opracowania dotyczące decyzji podejmowanych w sprawie likwidacji na Ruchu II kopalni „Piast”

Przedstawiając przyczyny istniejącej sytuacji i działania podejmowane dla złagodzenia problemów miejscowej społeczności, Zarząd KW S.A. nadal deklaruje wolę współpracy z władzami samorządowymi dla stworzenia możliwie największej ilości miejsc pracy w oparciu o istniejącą infrastrukturę likwidowanej kopalni. Znaczne nadzieje wiąże się z zakładem produkcji „Retopali” - ekologicznego paliwa dla nowoczesnych i oszczędnych pieców centralnego ogrzewania. Ponadto planuje się wykorzystanie istniejących budynków po byłej kopalni „Czczott” na warsztaty i biura firm działających na lokalnym rynku.

Obecnie KWK „Piast” prowadzi działania w celu uzyskania zatwierdzenia przez Organ Państwowego Nadzoru Górniczego Planu Ruchu likwidowanej części zakładu górniczego KWK „Piast” Ruch II. Dokument ten dnia 9 XII 2005 r został przedłożony w Okręgowym Urzędzie Górniczym w Tychach. Okręgowy Urząd Górniczy 16 XII 2005 r przesłał Plan Ruchu do zainteresowanych gmin celem uzgodnienia. Do dnia dzisiejszego Plan Ruchu uzgodniły cztery gminy tj: Bojszowy, Bieruń, Oświęcim, Brzeszcze. Brak jest podobnego uzgodnienia z Gminą Miedźna.

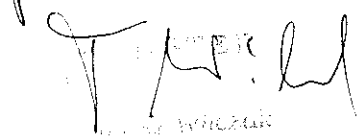
Aby rozwiązać niepokój władz samorządowych Gminy Miedźna o los pracowników KWK „Piast” Ruch II pragnę podkreślić, iż powyższy sposób likwidacji części zakładu górniczego pozwala na przemieszczenie zatrudnionych tam pracowników do czynnej części lub do innego zakładu górniczego wchodzącego w skład Kompanii Węglowej S.A. Tak więc likwidacja KWK „Piast” Ruch II nie skutkuje utratą pracy przez zatrudnionych tam górników, którzy jednocześnie są mieszkańcami Gminy Miedźna.

Pragnę również zaznaczyć, że powyższa problematyka została omówiona z władzami samorządowymi Gminy Miedźna w trakcie spotkania, które odbyło się w Ministerstwie Gospodarki i Pracy w dniu 13.01.2005r. oraz w piśmie skierowanym przez Kompanię Węglową S.A. KWK Piast do Przewodniczącego Rady Gminy w Miedźnej.

Na zakończenie chciałbym podziękować Pani Senator za sugestie zawarte w „Oświadczeniu ...”. Uważam, iż możliwość osiągnięcia dodatnich wyników finansowych oraz pełna realizacja płatności publicznoprawnych przez spółki węglowe są wyrazem działań rzeczywistych realizowanych na podstawie wcześniejszych prac koncepcyjnych jak i programów rządowych. Wszystkie te działania miały i mają na celu przygotowanie przedsiębiorstw sektora górnictwa węgla kamiennego do sprostania konkurencji innych nośników energii oraz konkurencji światowych producentów węgla.

Jednocześnie na decyzje na każdym szczeblu decyzyjnym powinna mieć wpływ przede wszystkim sytuacja ekonomiczna, sytuacja rynkowa oraz dbałość o utrzymanie stabilnych miejsc pracy w przedsiębiorstwach, które w wyniku procesów restrukturyzacji będą w stanie zapewnić surowce na potrzeby polskiej gospodarki oraz państw członkowskich Unii Europejskiej.

Podzielam pogląd Pani Senator, iż górnictwo węgla kamiennego jest bardzo ważnym elementem bezpieczeństwa energetycznego kraju. Z węgla kamiennego uzyskiwane jest w Polsce ponad 55 % energii elektrycznej. Ponad 14,5 mln ton węgla przerabiają polskie koksownie. Prawie 22 mln ton węgla wykorzystywane jest do celów przemysłowych i wytwarzania ciepła zarówno przez ciepłownie komunalne jak i odbiorców indywidualnych. Zasoby polskiego węgla są szacowane na 50 mld ton. Mając tak olbrzymie zasoby, Polska powinna być elementem bezpieczeństwa energetycznego Unii Europejskiej. Mimo, iż polski węgiel znajduje się na terenie Unii Europejskiej musi być jednak konkurencyjny.

z poważaniem

T. M. Kł.
WICZAK
PRZEWODNICZĄCY RADY GMINY